

Er ref/dnr: N2019/01737

Vårt dnr: 2022/0008

Näringsdepartementet
n.remissvar@regeringskansliet.se
n.fjr@regeringskansliet.se

Stockholm 3 maj 2022

Synpunkter gällande Hemställan om förordningsändringar avseende rovdjursförvaltning

Specifika synpunkter

Naturskyddsföreningen vill lämna följande specifika synpunkter på Naturvårdsverkets förslag till förordningsförändringar;

3. Förslag till författningsändringar

3.1. Ändringar i förordningen (2009:1474) om viltförvaltningsdelegationer

§ 4 punkt 1

Föreningen **tillstyrker** förslaget.

Föreningen har tidigare varit starkt kritisk till den nuvarande funktionen av Viltförvaltningsdelegationen (VFD). Vi anser att det fortfarande finns stora brister i denna funktion som inte kommer att helt lösas med denna förändring. Föreningen ställer sig dock positiva till förslaget då det är ett steg i rätt riktning och liknar den tidigare rådgörande funktionen som fanns innan VFD inrättades.

§ 4 punkt 2

Föreningen **avstyrker** förslaget.

Föreningen anser att texten och förfarandet även här bör ändras till ”...yttra sig över den rovdjursförvaltningsplan för länet som ska upprättas”.

3.2. Ändringar i förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn.

§ 4 stycke 1

Föreningen **tillstyrker** delvis förslaget.

Föreningen menar att Naturvårdsverkets önskan att förtydliga förvaltningen genom att komplettera föryngringar till *individer* är bra. Föreningen menar dock att *föryngringar* bör stå kvar för att tydliggöra hur inventering och populationsnivå med antal individer ska fastställas. Föreningens förslag är således att texten ändras till:

”Länsstyrelsen ska till samverkansrådet lämna förslag till det minsta antal föryngringar, och omräknat till minsta antal individer, som förvaltningen ska syfta till att inte underskrida (minimnivå) under året, för förekomsten av björn, varg, järv och lo i länet”.

Föreningen **avstyrker** förslaget att miniminivåer endast skall fastställas för rovdjursförvaltningsområdet. Vi menar att detta riskerar att motverka målet med en jämn spridning i landet. När det finns miniminivåer fastställda per län blir detta mål tydligare och mer förutsägbart för alla parter.

Föreningen menar också att miniminivån (det lägsta värdet) aldrig skall underskridas.

§ 4 stycke 2

Föreningen **avstyrker** i stora delar förslaget.

Enligt ovan menar föreningen att den nuvarande texten inte bör förändras.

Föreningen tillstyrker dock tillägget i Naturvårdsverkets förslag enligt nedan:
”Förslaget får inte innebära att upprätthållande av gynnsam bevarandestatus för arterna i deras naturliga utbredningsområden försvåras”.

§ 5

Naturskyddsföreningen **avstyrker** förslaget.

Naturskyddsföreningen anser vidare att Naturvårdsverket, förutom att fastställa miniminivåer, även bör fastställa förvaltningsnivåer inom såväl rovdjursförvaltningsområden som län.

Naturskyddsföreningen anser att 5 § första stycke bör ändras till:
”Efter förslag av samverkansråden ska Naturvårdsverket fastställa miniminivåer och förvaltningsnivåer för förekomsten av björn, varg, järv och lo i vart och ett av rovdjursförvaltningsområdena och länen”.

Naturskyddsföreningen anser att 5 § andra stycke bör ändras till:
”Naturvårdsverket ska fastställa miniminivåerna och förvaltningsnivåer enligt första stycket inom ramen för de nationella målen för respektive art och med beaktande av arternas naturliga utbredningsområden.”

§ 7 stycke 2

Naturskyddsföreningen **avstyrker** Naturvårdsverkets förslag till ändring.

Naturskyddsföreningen anser att förvaltningsmål är ett otydligt begrepp som innebär olika saker för olika människor. Naturskyddsföreningen anser att Texten antingen bör göras om i sin helhet, alternativt kompletteras med förtydliganden.

Naturskyddsföreningens föreslår i stället följande text:

”I rovdjursförvaltningsplanen ska förvaltningsmål, det vill säga både miniminivåer och förvaltningsnivåer som har tillräcklig säkerhetsmarginal till miniminivåerna, anges för förekomsten av björn, varg, järv, lo och kungsörn i länet. Med förvaltningsnivå avses den nivå för en art som förvaltningen i länet syftar till att nå och långsiktigt bibehålla under förvaltningsplanens giltighetstid. Med miniminivå avses den nivå för en art som förvaltningen i länet aldrig skall underskrida”.

§ 7 stycke 3

Med beaktande av ovanstående bör också stycke 3 ändras enligt följande:

”Samverkansråden ska med beaktande av rovdjursförvaltningsplanerna och de fastställda miniminivåerna *samt förvaltningsnivåerna*, utforma långsiktiga övergripande riktlinjer för rovdjursförvaltningen i rovdjursförvaltningsområdet.”

§ 8

Föreningen tillstyrker förslaget under förutsättning att texten kompletteras enligt nedan:

”Länsstyrelsen ska varje år undersöka populationsstorlek, *beräknat på antalet föryngringar*, och utbredning av varg, järv, lo och kungsörn i länet (rovdjursinventering).

3.3. Ändringar i jaktförordningen (1987:905)

§ 24 a andra stycket

Föreningen **tillstyrker** den del av förslaget där *antal föryngringar kompletteras med antal individer* och där *miniminivåer* ändras till *förvaltningsnivåer*.

Föreningen anser dock att textens ordalydelse, att Naturvårdsverket får överlämna till länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde att besluta om licensjakt om antalet individer överstiger fastställda miniminivåer ska ändras

till; ”...under förutsättning att antalet individer baserat på antalet föryngringar för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda *förvaltningsnivåerna* enligt 5 § samma förordning”.

4. Skäl för Naturvårdsverkets hemställan

4.1. Miniminivåer för varg fastställs endast för rovdjursförvaltningsområdena

Miniminivåerna för förekomsten av varg ska endast fastställas för respektive rovdjursförvaltningsområde. För björn, järv och lo ska miniminivåer även fortsättningsvis fastställas både för rovdjursförvaltningsområdena och för vart och ett av länen.

Naturvårdsverket menar att det gällande systemet med länsvisa miniminivåer skapar inlåsningseffekter och kan motverka politiska mål om spridning och minskad koncentration av vissa arter. Naturskyddsföreningen håller inte med om detta. Tvärtom menar vi att slopandet av såväl fastställda minimi- som förvaltningsnivåer per län riskerar att få en direkt motsatt effekt.

Ett tydligt exempel på detta är länsstyrelsen Gävleborgs beslut om licensjakt i reviret Prästskogen, ett beslut som såväl förvaltningsrätten som kammarrätten, i två domar, inte höll med om. Här var även länsstyrelsen själva ”frågande till vikten av spridning mot det norra förvaltningsområdet”.

Naturskyddsföreningen är generellt emot att flytta vargar och anser att en naturlig invandring både följer EU-lagstiftningen och har större möjligheter för acceptans. Men viljan att hysa genetiskt viktiga vargrevir riskerar att försämrans om det inte finns länsvisa miniminivåer fastställda. De mål som Naturvårdsverket eftersträvar kan enklast uppfyllas med fastställda minimi- och förvaltningsnivåer för såväl rovdjursförvaltningsområde som län.

Naturskyddsföreningen menar vidare att ett förvaltningssystem inte enbart skall vila på en miniminivå, en nivå som aldrig skall underskridas. Vi menar att ett förvaltningssystem bör ha en tydlig förvaltningsnivå, en nivå som har tillräcklig säkerhetsmarginal till miniminivåerna, vilket gör förvaltningen betydligt enklare och mer förutsägbar.

Att som Naturvårdsverket skriver att ”trycket på minskade rovdjursstammar ökar” kan inte vara skäl för att inte ha väl fungerande förvaltningssystem och göra dem både mer förutsägbara och rättssäkra.

4.2. Viltförvaltningsdelegationernas roll vid framtagandet av miniminivåer och rovdjursförvaltningsplaner.

Länsstyrelsens viltförvaltningsdelegation ska yttra sig över det förslag till miniminivåer som länsstyrelsen ska lämna till samverkansrådet. Viltförvaltningsdelegationen ska även fastställa länsstyrelsens förslag till rovdjursförvaltningsplan.

Föreningen **tillstyrker** förslaget.

Föreningen har, med få undantag, negativa erfarenheter gällande Viltförvaltningsdelegationens funktion och roll i viltförvaltningen avseende de stora rovdjuret. Till exempel blev det jaktintressets och deras stödorganisationers förslag som fastställdes och innebar en kraftigt sänkt miniminivå för björn i Gävleborgs län. Här röstades länsstyrelsens eget förslag om en bibehållen miniminivå på 360 individer ner, till förmån för en miniminivå på 300 individer, en minskning med 17 %.

<https://jagareforbundet.se/mitt/gavleborgs-lan/jagareforbundet-gavleborg/nyheter-gavleborg/2021/04/sankt-forvaltningsmal-for-bjorn-i-gavleborg/>

4.4. Begreppet ”föryngringar” ändras till ”antal individer”.

Föreningen **tillstyrker delvis** Naturvårdsverkets förslag.

Naturvårdsverket skriver att ”inventeringsmetoderna förändras och utvecklas och DNA-analyser för individbestämning blir ett allt viktigare verktyg”. Föreningen saknar dock en redogörelse för hur inventeringsmetoderna är tänkta att förändras och utvecklas och hur DNA-analyser kommer att påverka detta.

För att kunna göra adekvata beräkningar av populationen, populationsutvecklingen och eventuella beskattningskalkyler, anser föreningen det vara av vital betydelse att populationsberäkningen grundas på antal föryngringar som sedan omräknas till antal individer. *Antal föryngringar* måste således finnas kvar i skrivningen för att belysa detta.

Naturvårdsverket använder själva begreppen *referensvärde* och *referensnivå*. Vad som är skillnaden menar vi är oklart, liksom vad som egentligen menas med *referens*. För att dra likvärdiga paralleller med ordet *föryngringar* kan man sammanfatta det på samma sätt: *Referensvärde/referensnivå* är ett tekniskt begrepp som kräver ytterligare förklaringar och därmed är svårare att kommunicera.

I kommunikationen från förvaltning till allmänheten efterfrågas nästan alltid *miniminivå*.

Naturskyddsföreningen föreslår därför att Naturvårdsverket i stället använder sig av begreppet *nationell miniminivå*.

Naturskyddsföreningen föreslår samtidigt att Naturvårdsverket använder sig av begreppet *förvaltningsnivå*, dvs den nivå som populationen skall balanseras vid för att inte underskrida *miniminivån*. *Förvaltningsnivån* kan, precis som *miniminivån*, både vara nationell och regional.

4.5. Förtydligande av innebörden av miniminivåer

Miniminivåer ska uttryckas som det antal individer som förvaltningen ska syfta till att inte underskrida vid det inventeringsresultat som fastställs enligt 9 § (miniminivå).

Naturskyddsföreningen **tillstyrker** delar av förslaget, **avstyrker** andra och anser därför att förslaget behöver **korrigeras**.

För Naturskyddsföreningens del har ordet *miniminivå* aldrig varit oklart. Eftersom ordet *minimum* betyder ”ett lägsta värde”, ”det lägsta möjliga”, har betydelsen för oss hela tiden varit tydlig.

Naturskyddsföreningen vill också påtala att vi är kritiska till Naturvårdsverkets agerande vid de återkommande licensjakterna på varg. Trots att Naturskyddsföreningens pekat på *miniminivåns* betydelse har Naturvårdsverket beslutat om licensjakter som gjort att vargpopulationen under flertalet år, under en betydande del av åren, varit mindre än minimivärdet.

Naturvårdsverket anser att innebörden av miniminivåer ska förtydligas *då en risk för att miniminivån och referensvärdet underskrivs vissa år, inte är förenlig med det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken (prop. 2012/2013:191).*

Naturskyddsföreningen anser att en miniminivå och ett referensvärde som underskrivs under en betydande del av året, inte heller är förenligt med det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken (prop. 2012/2013:191).

Varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus i Sverige. Detta gäller hela året och inte delar av året som blir konsekvensen av Naturvårdsverkets förslag om att utgå från ett inventeringsresultat per 1 oktober. Populationen kan med detta förslag fortfarande under en betydande del av året, den viktigaste delen när reproduktionen sker, vara mindre än minimivärdet och gynnsam bevarandestatus.

Naturvårdsverkets förslag ger en bild av att det är möjligt att förvalta rovdjuren under miniminivån, under stora delar av året.

Naturskyddsföreningen menar därför att det är viktigt att skrivningen ändras så att det blir tydligt att förvaltningen syftar till att miniminivåerna inte underskrids.

Första stycket bör korrigeras enligt följande:

”Miniminivåer ska uttryckas som det antal föryngringar med det omräknade antalet individer som förvaltningen syftar till att inte underskrida någon gång under året, och säkerställs vid det inventeringsresultat som fastställs enligt 9 § (miniminivå)”.

Föreningen anser också att det är viktigt att komplettera och förtydliga innebörden av en *förvaltningsnivå*, se 4.6.

4.6. Förvaltningsmål i rovdjursförvaltningsplanen

I rovdjursförvaltningsplanen ska förvaltningsmål anges för förekomsten av björn, varg, järv, lo och kungsörn i länet. Med förvaltningsmål avses den nivå för en art som förvaltningen i länet syftar till att långsiktigt nå och bibehålla.

Naturskyddsföreningen anser att första stycket bör förtydligas och förändras. Naturskyddsföreningen anser att ordet *förvaltningsmål* bör ändras till *förvaltningsnivå* för att, i likhet med Naturvårdsverkets syften om tydliggöranden, ha ett enhetligt ordval som komplement till ordet *miniminivå*.

Detta tydliggörs även i Naturvårdsverkets egen mening att *”Med förvaltningsmål avses den nivå för en art som förvaltningen i länet syftar till att långsiktigt nå och bibehålla”.*

Något som syftar till att *”långsiktigt nå och bibehålla”*, kan tolkas som att även målet att *nå*, skall ske långsiktigt. Föreningen menar därför att texten bör ändras till; *”syftar till att nå och långsiktigt bibehålla”.*

Det bör naturligtvis finnas ett *förvaltningsmål*, men detta mål är att uppnå en *förvaltningsnivå* och därmed inte riskera att underskrida den nationella eller regionala *miniminivån*.

4.7. Förtydligt ansvar för upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus.

Samverkansrådets och länsstyrelsernas förslag till miniminivåer får inte innebära att upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för arterna i deras naturliga utbredningsområde försvåras.

Naturskyddsföreningen menar att Naturvårdsverkets förslag till skrivning bör kompletteras och förtydligas. Föreningen anser att texten bör kompletteras vid varje del där det refereras till *miniminivåer*, till att även omfatta *förvaltningsnivåer*. Således en komplettering i nämnda delar med texten ”...samt förvaltningsnivåer...”. Detta tydliggör att det skall finnas ett tillräckligt spann mellan förvaltningsnivån och miniminivån.

4.10. Följdändringar i jaktförordningen

”Antal individer” ersätter begreppet ”föryngringar” även i jaktförordningen.

Naturskyddsföreningen **avstyrker** förslaget i dess nuvarande skrivning. Naturskyddsföreningen **tillstyrker förslaget** under förutsättning att begreppet *antal föryngringar* kompletteras med antal *individer*.

Naturskyddsföreningen **tillstyrker** förslaget under förutsättning att myndigheten ska kunna överlämna till länsstyrelserna att besluta om licensjakt då antalet individer överstiger de fastställda *förvaltningsnivåerna* i rovdjursförvaltningsområdet och dess län.

Detta remissvar har utarbetats av Isak Isaksson, sakkunnig naturvård vid rikskansliet, med hjälp av Daniel Ekblom, Viltvårdsgruppen Naturskyddsföreningen Gävleborg

För Naturskyddsföreningen

Stockholm dag som ovan

Louise Karlberg
Avdelningschef
Skog och Jordbruksavdelningen

